



Голас Радзімы

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ КАМІТЭТА ЗА ВЯРТАННЕ НА РАДЗІМУ І РАЗВІЦЦЕ КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЕЙ З СУАЧЫННІКАМІ

№ 20 (705)

Сакавік 1963 г.

Год выдання 9-ы.

М. С. ХРУШЧОЎ АДКАЗВАЕ БЕРТРАНУ РАСЕЛУ

ПАЛІТЫКІ АНТЫСЕМІТЫЗМУ НЕ БЫЛО І НЯМА Ё САВЕЦКІМ САЮЗЕ

ПРЫНЦЫП КАПІТАЛІЗМУ: НЕ ЗЛОЎЛЕНЫ — НЕ ЗЛОДЗЕЙ

«ХТО НЕ ПРАЦУЕ, ТОЙ НЕ ЕСЦЬ» — ВОСЬ МАРАЛЬ САВЕЦКІХ ЛЮДЗЕЙ

Старшыні Мікіту ХРУШЧОВА

МАСКВА, СССР.

Дарагі прэм'ер Хрушчоў!

Я глыбока занепакоены смяротнымі пакараннямі, якім падвяргаюцца яўрэі ў Савецкім Саюзе, і той афіцыйнай падтрымкай антысемітызму, якая, відаць, мае месца.

Я пішу аб гэтым у прыватным парадку: Вы, вядома, ведаеце, што я — сябра вашай краіны і пасяброўску адношуся да Вашых асабістых намаганьняў, накіраваных да мірнага суіснавання, — намаганьняў, якія я публічна падтрымліваю. Я заклікаю Вас да амністыі,

зыходзячы з гуманных меркаваньняў і з нашых сумесных інтарэсаў, якія заключаюцца ў мірных адносінах паміж Усходам і Захадам.

З павагай, шчыра Ваш
Бертран РАСЕЛ.

2 лютага 1963 года.

Пану Бертрану РАСЕЛУ

ЛОНДАН.

Паважаны пан Бертран Расел!

Я атрымаў Ваша пісьмо, у якім выказваецца заклапочанасць з прычыны таго, што ся-

род асоб, пакараных у апошні час па законах Савецкага Саюза за зробленыя злачынствы, якія называюцца ў заходнім друку «эканамічнымі», ёсць людзі яўрэйскай нацыянальнасці. Гэта кваліфікацыя некагорымі на Захадзе як праўленне антысемітызму. Павінен шчыра сказаць, што падобны вывад мяне здзіўляе. Ён з'яўляецца вынікам глыбокай памылкі.

Буржуазны друк Захаду ў апошнія месяцы зноў узнімае шуміху па пытанні аб так званым антысемітызме ў СССР. З усёй адказнасцю павінен заявіць: гэта грубы вымысел, злосны паклёп на савецкіх людзей, на нашу краіну. Нават сама буржуазная прэса прызнае, што сярод асуджаных у СССР за так званыя «эканамічныя злачынствы» сустракаюцца асобы самых розных нацыянальнасцей. І гэта сапраўды так. Асобы, якія займаюцца прыватным грамадскім каштоўнасцям, жывуць за кошт іншых людзей, асуджаюцца ў нашай краіне строга ў адпаведнасці з існуючымі ў нас накіраванымі законамі. Меры пакарання кожнаму з тых, хто зрабіў тое ці іншае злачынства, вызначаюцца зыходзячы з сутнасці злачынства кожнага і, вядома, ніякіх адно-

сін не маюць да нацыянальнай прыналежнасці злачынцаў. За што караюцца ў СССР такія асобы? Перш за ўсё за злосную спекуляцыю, за раскраданне народнай уласнасці. Савецкія законы сурова каруюць за такія злачынствы, якія пасягаюць на эканамічныя асновы нашага ладу. Адпаведныя законы, якія адлюстроўваюць волю савецкага народа, існуюць даўно, з першых год Савецкай дзяржавы, яны добра вядомы ўсяму насельніцтву і адабраюцца ім. У іх выказана мараль новага, сацыялістычнага грамадства.

Кожная дзяржава мае сваё заканадаўства. Наша Савецкая

дзяржава таксама мае свае законы, якія аспіраюцца на сацыялістычную мараль. Тое, што ў буржуазным грамадстве нярэдка лічыцца доблесцю, наша мараль адвяргае, а нашы законы асуджаюць. У буржуазным грамадстве, напрыклад, не прынята цікавіцца, адкуль і якімі сродкамі набыты капіталы. Гэта, маўляў, прыватная справа таго, хто нажыў. Маж тым, капіталы гэтыя нажываюцца шляхам эксплуатацыі, аграблення мільёнаў людзей, а іншы раз і шляхам прамых забойстваў і іншых злачынстваў. Чалавеку з капіталам у такім грамадстве — пашана, якім бы спосабам ён ні нажыў гэты капітал. Там дзейнічае прынцып: не злоўлены — не злодзей. Але нават, калі такога злодзей і зловяць за ру-

(Заканчэнне на 2-й стар.)

У НУМАРЫ:

- Перапіска паміж прэм'ерам СССР і англійскім філосафам.
- Заканчэнне ўспамінаў Б. Курагі-Скрагі і М. Райцава.
- Наша пошта
- Вершы, хроніка, гумар.

Палітыка

• У Жэневе закончыў сваю работу падкамітэт Міжпарламенцкага саюза, які разглядаў пытанне аб мірным даследаванні і выкарыстанні касмічнай прасторы. Члены падкамітэта заклікалі дзяржавы ўстрымацца ад касмічных даследаў і дзейнасці ў космасе, якія не носяць мірнага характару.

• Міністэрства замежных спраў Кітайскай Народнай Рэспублікі накіравала пасольству Індыі ў КНР ноту, у якой паведаміла яму аб тым, што кітайскія пагранічныя атрады выканалі план адыходу назад па ўсёй пагранічнай лініі.

• М. С. Хрушчоў накіраваў Нацыянальнаму савету амерыкана-савецкай дружбы віншавальную тэлеграму, у якой вітае Нацыянальны савет у сувязі з 20-й гадавінай з дня яго заснавання.

• ГАВАНА. Міністр замежных спраў Кубы Рауль Роа накіраваў амерыканскаму ўраду ноту, у якой урад Кубы патрабуе неадкладнага растлумачэння прычын нападу амерыканскага эскадрона на мінаносца на кубінскае судна «Ховен Амалія», зробленага 23 лютага.

• У Стамбуле распаўсюджаны лістоўкі, у якіх змяшчаецца заклік да таго, каб Турцыя праводзіла незалежную палітыку.

Эканоміка

• На кар'ерах пад Курскам і ў Кузбасе пачалі працаваць машыны, якія вынімаюць за гадзіну па тры тысячы тон пароды. На страле замест каўша ўстаноўлена велізарнае кола, у якое ўманцэравана дзевяць каўшоў. Ротарны экскаватар вышыней з трохпавярховы дом. Стварылі яго канструктары і інжынеры Данецкага завода імя Пятнаццацігоддзя камсамола Украіны. Абслугоўвае аграгат усяго два чалавекі.

• Вялікая ўвага ўдзяляецца рэканструкцыі дзючых прадпрыемстваў паліграфіі БССР. У два разы пашырана вытворчая плошча буйнай друкарні выдавецтва Акадэміі навук БССР, рэканструюцца і пашыраюцца афсетная фабрыка ў Гродна, Пінская гарадская друкарня. Прадпрыемствы аснашчаюцца навішай тэхнікай. На паліграфкамбінаце імя Я. Коласа арганізаваны паточныя лініі ў пераплётных цаехах, устаноўлены лістанадборачныя машыны, блокапрацоўваючыя аграгаты. У друкарні выдавецтва «Звязда» абсталяваны аграгат для друкавання газет, які дае ў гадзіну звыш трохсот тысяч адбіткаў.

• МАСКВА. Тэкстыльшчыкі і трыкатажнікі сталіцы ў гэтым годзе абавязаліся выпусціць дадаткова да плана прадукцыі на 15 мільёнаў рублёў. Выдатны пачыні мінскай ткачыні А. Лазарэнка паказаў, што можна знайсці спосабы асваення новых відаў тканін у скарачаныя тэрміны і без зніжэння прадукцыйнасці абсталявання. Таму на нарадзе партыйна-гаспадарчых прадпрыемстваў тэкстыльнай падарчага актыўна прадпрыемстваў тэкстыльнай і лёгкай прамысловасці, якая адбылася ў Маскве, быў гарача падтрыман пачыні беларускіх таварышаў і выпрацаваны канкрэтныя планы на абыццёва-ліценню гэтага пачынення. Сотні ткачых і трыкатажнікаў сталіцы ўключыліся ў гэта спаборніцтва.



З увядзеннем летняга раскладу руху паяздоў усе скорыя і кур'ерскія паязды па маршруту Масква—Брэст будуць пераведзены на цеплавозную цягу. Яны змогуць развіваць хуткасць да 150 кіламетраў у гадзіну. На здымку: кур'ерскі поезд на цеплавознай цязе на станцыі Мінск-пасажырскі.

Фота І. Змітровіча. Фотажурналіст БЕЛТА.

ХРОНІКА: ХРОНІКА



НІБЫ САМ ХАДЗІЎ РОДНЫМІ СЦЕЖКАМІ...

Паважаная рэдакцыя!
Усе кнігі, якія я меў шчасце атрымаць ад вас, чытаў з захапленнем. Іншы раз засяджваўся за поўнач. Мяне захапіла барацьба, якую вялі савецкія людзі з гітлераўскімі захопнікамі і іх праслужнікамі — здзіўляючы Радзімы, свайго народа. Не магу нават вырашыць, якія з кніг больш спадабалася, таму што ўсе яны цікавыя — ад іх няма сіл адарвацца. Чытаючы іх, я перажываў радасць поспехаў і горыч няўдзячнасці суайчыннікаў у гераічнай барацьбе з акупантамі.

Расказы з кнігі «Агі партызанскай дружбы» мяне давялі амаль да дому, дзе жылі мае бацькі. Засталося зрабіць яшчэ тры кіламетры, і я быў бы дома, але, на вялікі жаль, расказ скончыўся і зноў... я апынуўся ў Ліёне. Усе гэтыя вельмі цікавыя кнігі мною прачытаны. З мяншым захапленнем чытаючы іх і мае знаёмства. Перш за ўсё я стараюся даць кнігу тым, хто не наведвае бібліятэкі асацыяцыі «Францыя—СССР» і не чытае савецкай літаратуры. Яны атручаны злой прапагандай гэтай газеты «Русские мысли» і да яе надобных. Калі першую кнігу яны бяруць без асаблівага захаплення, то другую просяць самі.

Па меры вяртання гэтых кніг я іх буду здаваць у бібліятэку для агульнага карыстання. Калі ў вас ёсць яшчэ кнігі, прывечаныя партызанскай барацьбе з акупантамі на майё Радзіме, вышліце іх, калі ласка.

Жадаю супрацоўнікам газеты «Голас Радзімы» ўсяго найлепшага.

Францыя. I. С.

Я хачу падзяліцца сваімі думкамі аб кнігах, якія я ад вас атрымаў. Найлепш нам спадабаліся творы Шамякіна, Новікава, Паллявога. Цудоўна напісаны раманы Натана Рыбака «Пераляўская рада».

Вельмі таленавітыя творы Івана Шамякіна. Гэты пісьменнік дастойны таго, каб стаць побач з такімі волатамі рускай літаратуры, як Горкі і Шалахаў. Нам вельмі спадабаліся яго творы «Крыніцы», «Трыумфнае шчасце» і іншыя. У іх праўдзіва паказана жыццё і людзі ў краіне Саветаў.

Ваш зямляк,
ЗША. Я. Ч.

ДАРАГІЯ ПАДАРУНКІ

Паважаныя таварышы і сябры!

Вялікае вам беларускае дзякуй за вашы падарункі — кнігі. У мяне цяпер ёсць сапраўдная бібліятэка. Мы з жонкай заўсёды чытаем беларускія кнігі з вялікім задавальненнем. Асабліва нам падабаюцца творы нашых любімых паэтаў Янкі Купалы і Якуба Коласа.

Кніга «Твар у твар з Амерыкай» нам вельмі блізкая. Мы добра памятаем той час, калі ў нас у Амерыцы быў дарогі гасць Мікіта Сяргеевіч Хрушчоў. Мы з

жонкай глядзелі па тэлевізары ўсе перадачы, калі выступаву М. С. Хрушчоў, і таму многія фатаграфіі і прамовы, змешчаныя ў кнізе «Твар у твар з Амерыкай», нам знаёмы.

Яшчэ я атрымаў ад вас некалькі паштовак. На іх — Музей Ул. І. Леніна, «Ленін у Горках» і многа інш. З вялікім смуткам і хваляваннем глядзеў я на гэтыя паштоўкі. Я ўспомніў 21 студзеня 1924 года, калі ўвесь народ аплакваў Уладзіміра Ільіча Леніна.



Работніцы Мінскага велазавада Валянціна Кірыенка і Галіна Фядотава віншуюць сваю сяброўку Марыю Іванаўну Яфрэменка з выбраннем яе дэпутатам Вярхоўнага Савета БССР.

Фота І. Дародных.

ТРЫЦЦАЦЬ СЁМЫ СЕЗОН

У жыцці нашага тэатра нядаўна адбылася незабыўная падзея — на працягу тыдня калектыву выступаў са сваімі спектаклямі на сцэне Крамлёўскага Палаца з'ездаў у Маскве. Сталіны глядач сустрэў нас цёпла, сардэчна. Спектаклі нашага тэатра карысталіся поспехам і ў папярэднія гастролі ў Маскве. Але на гэты раз нас асабліва ўдзівляла тая цеплыня і сардэчнасць, з якімі адгукнуліся на нашу працу кіраўнікі партыі і ўрада, што прысутнічалі на спектаклі «Лявоніха на арбіце».

Успамінаючы гастролі ў Маскве, я мімаволі прыгадваю ўвесь творчы шлях нашага калектыву. У 1926 годзе ў Віцебску быў створаны Другі дзяржаўны беларускі драматычны тэатр. Яго трупам была падрыхтавана ў студыі Другога Маскоўскага мастацкага тэатра таленавітай беларускай моладзі.

Так што сапраўды можна сказаць, што многія нашы артысты з народа выраслі да народных артыстаў. Народны артыст СССР А. К. Ільінскі — сын вясковага псаломшчыка, народны артыст рэспублікі Ц. М. Сяргейчык — сялянскі сын з Бабруйшчыны, заслужаны артыст рэспублікі З. С. Вялікі — былы батрак.

За час свайго існавання тэатр паставіў больш сотні п'ес. Сваімі этапнымі спектаклямі мы лічым пастаноўкі п'ес «Разлом» Лаўранёва і «Першая Конная» Вішнеўскага, ажыццёўленыя яшчэ ў 1928 годзе. З гэтых спектакляў наш тэатр, як кажуць, трывала стаў на ногі. Акрыленыя першымі по-

спехамі, артысты тэатра ў наступныя гады натхнёна працавалі над пастаноўкай спектакляў па творах беларускай, рускай, сучаснай і класічнай драматургіі. Аб гэтым сведчыць нават просты пералік некаторых п'ес, пастаўленых коласаўцамі: «Вайна — вайне» Коласа, «Чалавек з ружжом» Пагодзіна, «Несцерка» Вольскага, «Гамлет» Шэкспіра, «Рэвізор» Гоголя, «Праба агнём» Крапівы і інш.

Словам, многа цікавага пакінуў наш калектыв гледачам. З кожным новым спектаклем павышаецца майстэрства артыстаў. І вось калі пачынаеш думаць аб гэтым, прыходзіш да вываду, што творчаму поспеху

тэатра заўсёды садзейнічае яго цесная сувязь з гледачом, папаўненне таленавітай моладдзю з самадзейных калектываў. З самадзейнасці праз студыю прыйшоў на сцэну тэатра і аўтар гэтых радкоў, а таксама народны артыст БССР Трус, заслужаны артыст рэспублікі Матусевіч і іншыя.

Так, у народзе мы не толькі знаходзім папаўненне свайго творчага калектыву, але і творчае натхненне. Гэта галоўнае. Трывалая сувязь з народам надае нам сілы для новых творчых поспехаў.

А. ШЭЛЕГ,
народны артыст БССР,
дырэктар тэатра
імя Якуба Коласа.

НА БАЦЬКАЎШЧЫНЕ

Адзінаццацігадовым хлопчыкам Максім разам з бацькамі трапіў у далёкую Аргенціну. Падлеткам карчаваў векавыя ліні ў правінцыі Кардова, парабкаваў на плантацыях Чахо, потым перабраўся ў Буэнас-Айрэс. Колькі месц перамяніў, але заробку не хапала. Ішлі гады, а ён так і заставаўся бяспраўным наймітам.

Цымяна памятаў Максім Чынікайла родную Беларусь, аднак у думках яна паўставала ўсё часцей і часцей. Землякі з-пад Давыд-Гарадка пісалі, што на бацькаўшчыне адбыліся вялікія змены. І калі аднойчы Максім зноў на доўгі час застаўся без работы, сказаў бацьку: — Трэба ехаць на Радзіму.

Але мінула яшчэ амаль два гады, пакуль сяк-так удалося сабраць на дарогу грошай.

Прыехаўшы ў Мінск, адразу ж паступіў на трактарны завод. Неўзабаве набыў прафесію і працуе тут ужо восьмы год.

Расказваючы аб сваіх уражаннях па-

сля прыезду з-за мяжы, Максім Пятровіч гаворыць:

— Тое, што для савецкіх людзей ужо даўно стала звычайным, для мяне было здзіўляючым. Нязвычайна было чуць ад рабочых словы «наш цэх», «наш завод». Незвычайным здаваліся клопаты, якія праяўляе савецкая ўлада аб простым чалавеку. Захварэў рабочы — яму аплачваюць білетэн, а лечаць бясплатна. Навучаюць прафесію — і зноў жа без якіх-небудзь вылікаў з заробковай платы. Калі ж рабочы хоча скончыць сярэдняю або вышэйшую навучную ўстанову — калі ласка, цэлы шэраг прывілей. Людзі дружалюбна дапамагаюць адзіна аднаму ў працы, і кожны радуецца, калі ў суседа справы ідуць не горш, чым у яго.

На радзіме Максім Пятровіч спазнаў і асабістае шчасце. Жонка Алена працуе на радыёзаводзе. У сям'і іх ужо двое дзяцей.

В. БУЕВІЧ.

М. С. ХРУШЧОЎ АДКАЗВАЕ БЕРТРАНУ РАСЕЛУ

(Пачатак на 1-й стар.)

ку, то ў турму яго рэдка садзяць. Часцей за ўсё справа і да суда не даходзіць, таму што чалавек з капіталам мае сваіх людзей сярод тых, хто заклікае сачыць за выкананнем закона.

Не сумняваюся, што Вам добра вядома такога роду факты, якія нараджаюцца пагоняй за прыбыткам, цыннічнай уладай грошай.

Адным словам, капіталістычны свет мае свае законы, супраць якіх народ нашай краіны змагаўся, пакуль не перамог і не ўстанавіў новыя законы, якія адпавядаюць інтарэсам працоўных. Наша мараль і нашы законы абспрацоўваюцца на іншыя прынцыпы. Мараль нашага грамадства — гэта мараль працоўных людзей. Хто не працуе, той не есць, — вось наша мараль. Наша дзяржава, наша грамадства з данамогай законаў абараняе сумленых працаўнікоў ад паразітаў, ад дармаедаў, якія парушаюць мараль сацыялістычнага грамадства, хочучы жыць за кошт аграблення іншых або несумленымі махінацыямі прывольваюць каштоўнасці, у стварэнні якіх яны не

ўдзельнічаюць. Такія людзі праследуюцца па закону, які кіруецца прынцыпамі маралі, заснаванай на працы. І я ўпэўнены, што гэта адзіна светлая і самая справядлівая мараль.

Рабаўнік, эксплуатаатар таксама лічыць, што ён працуе, але яго «праца» накіравана на тое, каб лепш карыстацца вынікамі чужой працы. Мы ж прызнаём і паважаем такую працу, якая стварае каштоўнасці для людзей, інакш кажучы, — карысную працу. А, з дазволу сказаць, «праца» спекулянтаў, злодзеяў, валютчыкаў, хабарнікаў і да т. п. — гэта грамадскі паразітызм, — дзейнасць, шкодная для аграбляючага асяроддзя, для грамадства.

Капіталістычны свет, натуральна, не хоча нас разумець, не падзяляе нашай філасофіі і нашай маралі. Філасофія і мараль сацыялістычнага грамадства не ўкладваюцца ў прывычныя для буржуазнага грамадства ўяўленні і нормы. Мы не здзіўляемся гэтаму, таму што наш лад, сацыялістычны лад, з'яўляецца антыподам і супрацьстаць ладу капіталістычнаму, яго маралі і яго законам, якія дазваляюць адным жыць

за кошт іншых, весці паразітычны вобраз жыцця, моцнаму рабаваць слабага.

Вядома, што буржуазная прапаганда часта прыбягае да паклёпу і фальсіфікацыі, каб ачарніць наш сацыялістычны лад, нашу мараль. Калі хочучы ачарніць наш лад і яго законы, то часта прыбягаюць да такога прыёму, як зламыванне прыпісвання ім рысаў, нібы накіраваных супраць пэўнай нацыянальнасці — лўрэйскай. Але гэта лёгка абьярғаецца фактамі.

Не трэба вялікіх намаганняў, каб пераканацца нават па матэрыялах аб судовых разборах, публікуемых у газетах, што ў ліку асоб, пакараных нашымі судамі за так званыя «эканамічныя злачынствы», уключаючы і тых, хто прыгавораны да вышэйшай меры пакарання, ёсць і рускія, і лўрэй, і грузіны, і украінцы, і беларусы, і людзі іншых нацыянальнасцей. Адным словам, гэтыя рашэнні судоў накіраваны не супраць асоб якой-небудзь пэўнай нацыянальнасці, а супраць злачынстваў, супраць іх носбітаў, незалежна ад іх нацыянальнасці. Сярод якой нацыі ў той ці

іншы час акажацца больш або менш тых або іншых злачынцаў — гэта пытанне не нацыянальнае, а сацыяльнае.

Мы робім усё для таго, каб зжыць злачынствы, зжыць іх не толькі з данамогай судова-адміністрацыйных мер на падставе законаў, а шляхам выхавання і перавыхавання людзей, якія дапускаюць злачынствы. Такія наша мэта. Кожны, хто зачоха непрадзятна вывучыць нашу грамадства і наша заканадаўства, убачыць, што няма больш справядлівага заканадаўства, чым наша, таму што ў нас сам народ стварае законы для таго, каб абараніць сябе, сваё грамадства, сваю працу, сваю бяспеку.

Мы цэнём, пан Расел, Вашы сяброўскія пачуцці да нашай краіны, разумеем, што Ваша пісьмо прадрытавана меркаваннямі гуманнасці. Але гуманнасць немагчыма без справядлівасці. А імяна ў інтарэсах справядлівасці наш народ вымушаны караць тых, хто хоча жыць за чужы кошт, абкрадваць наша грамадства.

Спробы рэакцыйнай прапаганды прыпісаць нашай дзяржа-

ве правядзенне палітыкі антысемітызму або заахвочванне яго — гэта не новая з'ява. Клавіяны ворагі і ў мінулым не раз прыбягалі да такога паклёпу на нашу рэчаіснасць, на наш лад. Палітыкі антысемітызму не было і не будзе ў Савецкім Саюзе, таму што сам характар нашай многанациональнай сацыялістычнай дзяржавы выключае магчымасць такой палітыкі. Наша Канстытуцыя абвясняе раўнапраўе грамадзян СССР, незалежна ад іх нацыянальнасці і расы, і заяўляе, што «ўсякая пропаведзь расавай або нацыянальнай выключнасці, або нянавісці і знявагі — караюцца законам».

Дэвіз нашага грамадства абвясняе: чалавек чалавеку — сябар, таварыш і брат. І мы заўсёды выхоўвалі і выхоўваем савецкіх людзей у духу дружбы і братэрства ўсіх народаў, у духу нецярпімасці да нацыянальнай і расавай варожасці. Можна не сумнявацца, што мы будзем і надалей рабіць гэта з усёй настойлівасцю і паслядоўнасцю.

М. ХРУШЧОЎ.

21 лютага 1963 года.

Восем год у нацыяналістычным балоне

(Заканчэнне. Пачатак у № 98 за 1962 год, №№ 9, 16 за 1963 год)

ВЯРТАННЕ НА ЗЯМЛЮ БЕЛАРУСКУЮ

Восем год я прасядзеў у варожым балоне. Восем год я назіраў за дзейнасцю гэтага «нацыянальна-вызвольнага змагання», прадстаўнікі якога ўвесь час імкнуліся даказаць, што яны «сапраўдныя сябры» беларускага народа, што яны нічога агульнага не маюць з англа-амерыканскімі імперыялістамі, што яны, маўляў, ніколі ім не служылі і служыць не збіраюцца.

Хлусня ўсё гэта!
Хоць крыху позна, але я зразумеў, за што змагаюцца гэтыя «вызвольнікі», зразумеў сутнасць іх дзейнасці і тое, каму яны служылі і служаць.

Добра разабраўся я і ў іншых рэчах. Жывучы ў Англіі, меў магчымасць сачыць і за жыццём на Радзіме. Я стаў атрымліваць пісьмы з роднага краю. Мне пісалі аб тым, як змянілася аблічча Беларусі. Добра ведаючы замежныя мовы, я чытаў прагрэсіўныя замежныя часопісы і газеты, дзе змяшчаліся аб'ектыўныя матэрыялы аб поспехах і дасягненнях СССР. Я слухаў радыёперадачы з Савецкага Саюза, сустракаўся ў Лондане з прадстаўнікамі савецкай культуры, бачыў савецкія параходы, якія прышлывалі ў Англію з рознымі таварамі, глядзеў фільмы і кіначасопісы, чытаў савецкія кнігі. Нарэшце, я бачыў, якую актыўную і паслядоўную барацьбу за мір вядзе савецкі народ пад кіраўніцтвам свайго Камуністычнай партыі. Усё гэта раскрыла мне вочы...

20 ліпеня 1956 года я, мая жонка Джэйн Даленберг, амерыканка, і двухгадовая дачка Ірына ўзняліся на борт савецкага цеплахода і адплылі з Лондана ў Ленінград. У порце нас праводзілі сябры і знаёмыя.

На цеплаходзе мы атрымалі ўтульную каюту. У час падарожжа харчаваліся ў добрым рэстаране. Я ніколі і нідзе ў жыцці так хораша і смачна ў харчаваліся, як на савецкім цеплаходзе. Абслугоўванне пасажыраў было вельмі дружалюбнае і бездакорнае.

На наступны дзень вечарам

мы прыехалі ў Капенгаген, дзе наш цеплаход затрымаўся на некалькі гадзін. Англічане-турысты запрасілі мяне сыйсці разам на бераг, адправіцца ў горад і павячэраць з імі ў дацкім рэстаране. Калі я прыняў запрашэнне і паехаў з імі ў горад без перашкод з боку савецкай каманды, англічане шчыра здзівіліся. Яны сказалі: «Мы ніколі не чакалі, што ў час прыпынку савецкіх суднаў у замежных портах савецкім грамадзянам прадастаўляюць неабмежаваную свабоду дзеяння». На борт цеплахода мы вярнуліся ў 12 гадзін ночы. Цеплаход узяў курс на Стэкгольм.

У Хельсінкі нас таксама чакаў прыемны сюрпрыз. Пасля лонданскіх трышчоб і смецця здзіўляла чысціня вуліц, ветлівасць і добразычлівасць фінаў, прыгажосць выставак у іх магазінах. Мы гулялі па вуліцах фінскай сталіцы і гутарылі з не жыхарамі. У Даніі, Швецыі і Фінляндыі мы размаўлялі па-англійску, і многія нас разумелі. Апрача таго, тут жа з'яўляліся добраахвотнікі-перакладчыкі, якія перакладалі нашы пытанні і адказы суб'яднакаў.

Нарэшце, Ленінград. Я ўсё жыццё марыў пабываць у горадзе Леніна, горадзе-героі. На прыстані нас сустрэлі прадстаўнікі Камітэта па рэпатрыяцыі вярнуўшыся на Радзіму. Сустрэча была цёплая і сардэчная. Мы адразу адчулі сябе сярод блізкіх і родных людзей.

У Ленінградзе нас акружылі вялікімі клопатамі: забяспечылі харчаваннем і транспартам, аказалі грашовую дапамогу і прадаставілі пакой у гасцініцы. На працягу дзесяці дзён мы аглядалі свяшчэнныя гістарычныя мясціны, пабывалі ў музеях, палацах, у тэатрах і на новабудуемых, а таксама ў метро. І рабілася гэта за кошт дзяржавы. Мы ад душы дзякавалі за гэта савецкім людзям.

Пасля шматлікіх экскурсій у Ленінградзе я запытаўся ў

прадстаўніка Камітэта, што я павінен рабіць і куды ехаць? К майму здзіўленню, мне казалі, што я сам маю права ехаць, куды хачу, і ўладкоўвацца на работу па жаданню. Прычым запэўнілі, што пасля прыезду ў выбраны горад мясцовая Савецкая ўлада акажа патрэбнае садзеянне, забяспечыць мяне і маю сям'ю жыллем і работай.

Без хістанняў я выказаў жаданне паехаць на пастаяннае месца жыхарства ў Мінск. Мне ўручылі неабходныя дакументы, даведкі, білеты і грошы. Члены Камітэта праводзілі нас на вакзал, дапамаглі з пагрузкай багажу, забяспечылі харчаваннем

пачалі дружалюбна знаёміцца з намі. Пасыпаліся пытанні, звязалася гутарка. Нашы суб'яднакі цікавіліся ўмовамі жыцця за рубяжом, а нам хацелася ведаць усё пра Савецкі Саюз. Мы вельмі хутка знайшлі агульную мову.

У мяне запыталі, што найбольш цікавае ў Савецкім Саюзе для прыезджака з-за мяжы. Я адказаў, што мяне асабліва здзіўляе гіганцкі размах будаўніцтва. З вокан вагона было відаць, што ўсе вёскі і гарады, праз якія або паблізу якіх праязджаў наш поезд, літаральна ў рыштэваных новабудуемых. Я сказаў яшчэ мам суб'яднакім, што мяне захапляе выключная дружалюбнасць і гасціннасць савецкага народа.

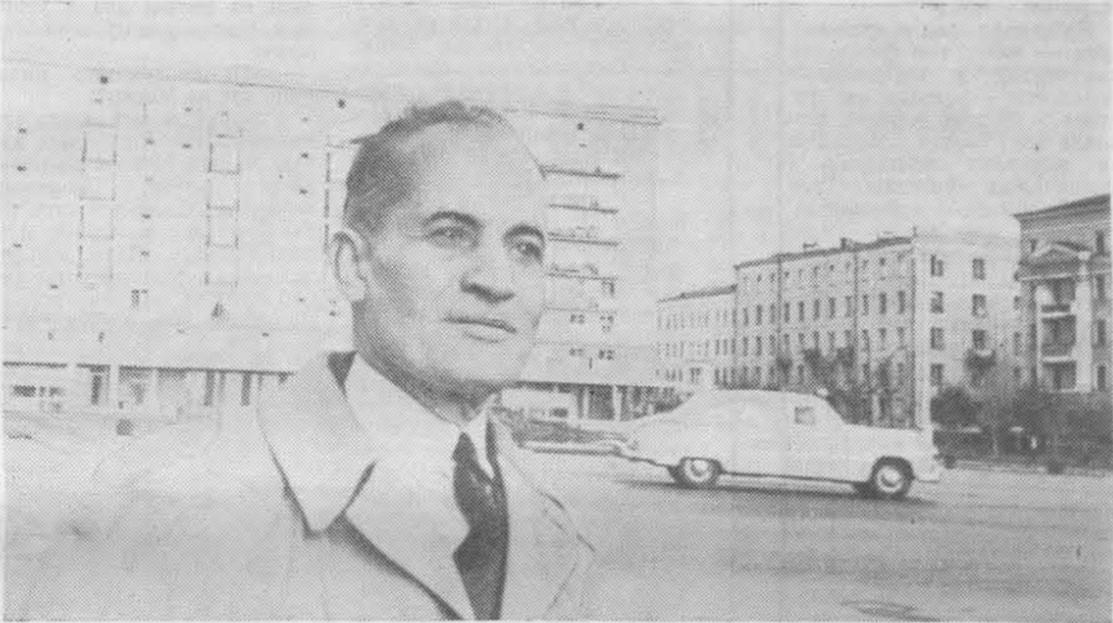
...Прачнуліся позней раніцай на роднай беларускай зямлі. Я ледзь стрымаўся ад слёз. Мы паснедалі і працягвалі нашу незакончаную ўчарашнюю гутарку. У вагоне аказалася некалькі мінчан. Яны прапанавалі свае адрасы на выпадак, калі мне патрэбна будзе якая-небудзь дапамога.

У Маладзечна мы пераселі ў прыгарадны поезд, які ішоў у Мінск. З заштатнага паятовага гарадка, дзе я раней часта бываў, Маладзечна ператвары-

нымі насаджэннямі дэкаратыўных дрэў і кустоў, кветак і газонаў уздоўж вуліц і плошчаў. Хутка я прышоў да вываду, што любая заходнееўрапейская краіна можа пазайздросціць беларусам, іх сталіцы. Я многа падарожнічаў і бачыў вельмі многа гарадоў у сваім жыцці, але мне яшчэ ні разу не давялося сустрэць ні ў адным з іх столькі зеляніны і кветак, та-кога мноства паркаў і сквераў.

Я некалькі дзён знаёміўся з Мінскам, але трэба было брацца за справу. Пакуль не працаваў, атрымліваў грашовую дапамогу ў Савецкі Міністраў і ў Міністэрстве замежных спраў. Аднак без работы быў нядоўга і хутка перастаў мець патрэбу ў дзяржаўнай дапамозе. Па рэкамендацыі Міністэрства замежных спраў ужо ў першыя дні верасня 1956 года мне прапанавалі рабіць пераклады, якія вельмі добра аплачваліся.

З 1 кастрычніка 1956 года я працую ў Акадэміі навук БССР у якасці рэфэрэнта-перакладчыка і абслугоўваю навуковыя інстытуты і іншыя дзяржаўныя ўстановы. Жонка таксама працуе ў Акадэміі навук БССР і робіць пераклады. Адным словам, мы карыстаемся ўсеагульнай павагай і даверам



Браніслаў Курага-Скрага на плошчы Калініна ў Мінску.

на дарогу. Мы развіталіся з імі, як з самымі блізкімі людзьмі.

І вось наш поезд паімчаўся ў напрамку да роднага Мінска. Быў цудоўны сонечны дзень. Гледзячы ў акно, я быў узрушаны да глыбіні душы. Якая неймаверная, радасць быць зноў на роднай зямлі сярод сваіх людзей пасля дваццацігадовай адсутнасці! У памяці, як у калейдаскопе, прамільгнулі падзеі дваццаці год майго жыцця за рубяжом.

Польшча, Францыя, Іспанія, Англія... Я паглыбіўся ва ўспаміны пройдзенага жыццёвага шляху. Аднак пасажыры нашага вагона не далі мне магчымасці задумацца надоўга. Наша замежнае адзенне і англійская мова, на якой мы гаварылі з жонкай, вельмі хутка прыцягнулі ўвагу суседзяў па купэ. Яны

ляся ў прамысловы і культурны цэнтр з новымі заводамі, фабрыкамі, навучальнымі ўстановамі і прыгожымі шматпавярховымі будынкамі. Проста вачам не верылася.

Праз дзве гадзіны мы былі ўжо на Мінскім вакзале. Гэта было 6 жніўня 1956 года. Я выклікаў таксі і папрасіў вадзіцеля адвезці нас у гасцініцу. Жонка і дачка адразу ляглі спаць пасля працяглай паездкі, а я пайшоў аглядаць горад. Да позняй ночы хадзіў па вуліцах, захапляючыся архітэктурным характаром будынкаў, незлічо-

і вельмі добра зарабляем. Напярэдадні Кастрычніцкіх свят у 1956 годзе мы атрымалі ў цэнтры горада добрую кватэру з усімі зручнасцямі. Павялічылася наша сям'я: у 1956 годзе нарадзілася другая дачка — Зоя.

Цудоўныя дацягчыя сады нашага горада дапамагаюць нам расціць і выроўваць дзяцей. Бесплатная медыцынская дапамога забяспечвае добры стан іх здароўя. Разам з жонкай мы штогод праводзім месяц у дамах адпачынку або на курортах, а дзеці нашы кожнае лета едуць на тры месяцы на дачу.

НЕ ВЕРЦЕ ІМ!

Подлыя здраднікі Радзімы — абрамчыкі, астроўскія, рагулі, надсоны, лашукі і ім падобныя — і цяпер жывуць побач з вамі, дарагія землякі. І цяпер гэтыя здраднікі, адшчэпенцы народа, ва ўсіх капіталістычных краінах ствараюць свае арганізацыі і групы. Не верце ім!

За мяжой у мяне засталіся добрыя знаёмыя, якія, як і я, парвалі з нацыяналістамі — «згуртаванцамі». Яны пішучь мне пісьмы, дзе з гневам паве-

дамляюць, што «згуртаванцы» прадаўжаюць сваю брудную справу. Неяк раней я атрымаў ад іх некалькі нацыяналістычных газет. Прачытаўшы іх, я яшчэ раз пераканаўся ў тым, што правільна паступіў, парваўшы з нацыяналістычным балонам.

Чытаючы бязглуздыя, якую падносяць сваім чытачам нацыяналістычныя газеткі, я зразумеў, што гэта балота стала яшчэ больш мязотным. Здраднікі-нацыяналісты па-ранейшаму песьцяць надзеі з'явіцца на нашай зямлі. Але гэтыя вар'яцкія планы ніколі не збудуцца!

Звяртаючыся да вас, дарагія суайчыннікі, я хачу сказаць: не верце гэтым мязотнікам! Не трапляйце ў іх павуцінне так, як трапіў калісці я.

Наша цудоўная Радзіма — моцная і свежняя, як ні адна краіна ў свеце. Яна ўпэўнена ідзе да вялікай мэты — камунізма.



Срэбнай казкай сад
у снежныя стэны,
Дрэвы шэлчуць
у глыбокім сне.
Грузна шэрань лапамі
сваімі
Звісла ў снег.
Сніцца дрэвам...
А мо' сэрцу сніцца
Строма жыцця, дзён
інакшых даль,
Сонца поўдня,
васількі ў жыцце
і зямля ў садах.
Адкадзь МОРКАУКА.

Абыходзячы каменні, выкарчоўваючы кусты

Многа намаганняў трэба прыкласці, каб узараць балочыстыя землі, якія зараслі хмызняком. Спачатку знішчаюць зараснік кустарэзам, затым убіраюць пруты, выкарчоўваюць участак граблямі і толькі пасля гэтага прыступаюць да ворыва. Новаму плугу, масавы выпуск якога пачаў адэскі завод імя Кастрычніцкай рэвалюцыі, не страшныя нават зараснікі двухметравай вышыні. Ён прайдзе праз іх, пакінуўшы за сабой узаранае поле. Ён незмянімы пры асваенні балочыстых плошчаў у Беларусі, Прыбалтыцы і іншых раёнах.

Яшчэ адну мадэль зрабілі машынабудаўнікі гэтага завода: плуг для апрацоўкі камяністых глебаў. Ва Украінскім Палессі, Беларусі, у многіх абласцях Паўночнага Захаду СССР глебы засмечаны каменнем і пры ворыве звычайны плуг часта псуецца. Новы плуг аўтаматычна абыходзіць каменне. Псуецца некалькі тысяч такіх плугоў ужо адпраўлены ў раёны з камяністымі глебамі.



МАЯ БЕЛАРУСЬ

Пад небам Брытаніі,
Штатаў, Асімы
Я чую прыветлівы
Голас Радзімы;
Я чую, як песня
Лунае над гаем:
«Радзіма, радзіма
Мая дарагая!»
І поўніцца сэрца

Нязбыўнай тугою,
Што я заручыўся
З краінай другою,
Што нават з прыдачаю
Віскі і джына
Цябе не замяніць
Любая чужына.
Даруй жа грахі
Неразумнаму «гою»:
Яму ты і ёсць

І была дарагою.
Як старац капейкі,
Ен лічыць гадзіны,
Калі апынецца
Пад небам Радзімы,
Калі ад Пружан
Да Чагды загукае:
Радзіма, Радзіма
Мая дарагая!



Мацей Райцаў

ПАДАРОЖЖА НА РАДЗІМУ

(Заканчэнне.
Пачатак у №№ 12, 13, 14,
16, 17, 19)

Пазнаёмліся мы з Мінскам за гэтыя чатыры дні добра. Хадзілі па магазінах, па парках, фатаграфаваліся, былі ў кіно, у рэстаранах. Я і па радыё выступаў. І ніхто нам нічога не забараняў. Ні на які допыт мяне не вадзілі, чаго так баяўся мой лонданскі сябра. І куды б мы ні пайшлі ці ні паехалі, ніхто за намі не назіраў. Мы адчувалі сябе, як вольныя людзі ў вольным краі. Ніхто не змушаў мяне заставацца там. Але Пятрусь наш сам прасіўся, каб яго пакінулі ў школе вучыцца. Гэта здарылася, калі мы аглядалі політэхнічны інстытут. Ён ні з таго ні з сяго выпаліў:

— А што, калі б вы мяне пакінулі ў Мінску вучыцца?

Гэта быў сапраўдны сюрпрыз. Запыталіся мы аб гэтым, але трэба было ехаць у Маскву ў англійскае консульства аформіць дакументы і г. д. А часу ў нас ужо не было. І гэта было яго адзіным расчараваннем за ўсё падарожжа. Затое, як кампенсацыю, купіў я яму фотаапарат «ФЭД». Добры апарат і вельмі танны. У параўнанні з цэнамі такіх апаратаў у Англіі танней напалавіну.

Усяму ёсць канец: і дрэннаму і добраму. Вось і нашаму гасцяванню засталіся толькі гадзіны. На вакзал прыйшлі нас праводзіць сваякі і карэспандэнт газеты «Голас Радзімы». Апошнія абдымкі, апошнія пацалункі, пажаданні хуткай сустрэчы. «Прыязджайце зноў! Пішыце! Не забывайце пра нас!» О, як можна забыць пра цябе, мая родная Беларусь, і пра людзей тваіх? Вы прынялі нас, як сваіх родных. Спаткалі мяне, блуднага сына, добра, далі надзею і веру ў будучае. Шчырае вам дзякуй!

На гэты раз усю дарогу ад Мінска да Брэста нам пашанцавала праехаць днём. Калі ў Мінск цягнік, здавалася, ішоў марудна, то сёння ён імчаўся вельмі хутка. Не паспелі мы нават добра ўладкавацца, як ужо Барана-

вічы. Вагон у гэты раз быў яшчэ болей люксусовым. Купэ было толькі на дваіх. Так што я дзяліў другое купэ да Брэста з капітанам Савецкай Арміі, а далей меў увесць для сябе.

У Брэсце мы на гэты раз не выходзілі з вагона. Імжэў дробны дожджык, ды яшчэ Айрыс адчувала сябе не зусім добра. Мы сядзелі ў вагоне і назіралі ўсё праз акно. Састаў адагналі на запасныя рэйкі і замянілі колы з васьмі. Калі наш вагон узялі на метры два ўгору, дык Петэр уляпіў васьмь такі жарт:

— Ці не думаеце пакінуць нас на Месяц?!

І сапраўды выглядала гэта надзвычайна. Вагон наш маячыў па-над іншымі вагонамі, па-над дахамі. Здавалася, што паднялі нас для таго, каб мы ў апошні раз глянулі на маю Радзіму. На, маўляў, падзівіся і запомні гэты апошні выгляд на тваю родную Беларусь! Няхай гэта зала-



жа глыбока ў памяці і потым далёка ад родных палаткаў на чужыне сагрэе тваё сэрца і, можа, хоць крыху прасвеціць тваё жыццё-быццё ў чужым краі.

Апошнія хвіліны. Паравоз пацягнуў вагоны з намі на перон. Пасажыры пачалі садзіцца. У калідоры каля кожнага акна людзі стаялі і высоўвалі галовы, каб апошні раз глянуць на Брэст, махалі рукамі і хусткамі, а цераз некалькі хвілін, пераехаўшы мост цераз Буг, мы былі ў Ціраспалі, на першай станцыі на тэрыторыі Польшчы.

Затрымаліся мы ў цюргі раз на тры дні ў Берліне. Думалі, можа, кінаапарат знойдзеца. Але дзе там, як жа аддаць табе страшную рэч у Заходнім Берліне!

Будучы тут, пабывалі ў Трэптоу-Парку, дзе пахаваны савецкія воіны, паўшыя ў барацьбе з фашызмам. Вельмі ўнушальны помнік, дастойны нашых слаўных салдат, якія адстаялі свабоду, ўсяго свету.

Без асаблівых здарэнняў мы дабраліся да Лондана. Узяўшы таксі, паехалі к майму сябру. Айрыс заўважыла, якія вузкія лонданскія вуліцы пасля Мінска і Берліна, якія чорныя будынкі ў параўнанні з Мінскам. І, здавалася, што васьмь-восьмь таксі зачэпіць за вугал якога-небудзь дома, што так блізка, амаль без тратураў, стаяць абпалы вуліцы.

Калі мы прыехалі да лонданскага сябра, дык ён быў настолькі здзіўлены маім зваротам, што нават наш адзінаццацігадовы сын гэтак заўважыў. Можна было б спадзявацца, што мой сябра мог хоць крыху ўзрадавацца, калі я «пасля саванна галавы ў пашчу льва» вярнуўся жывым. Але дзе там! Ён нават фота нашы паглядзець не

захачеў.

Вось вам і беларус, нацыянальна свядомы! Нават не пацкавіўся, як выглядае сталіца яго краіны. У мяне ён не пытаў, як там на Бацькаўшчыне. Затое жонку пачаў дапытваць. І калі Айрыс сказала, што бачыла і як там справы ёй паказаліся, дык гэты «сябра» сказаў ёй, што яна наўная і нічога не разумее. Усё, што яна бачыла, гэта было спецыяльна падрыхтавана толькі на гэты час, калі мы былі там. Нават прыклад даваў. Кажа, гэта было прыблізна так, як бывае ў час падарожжа каралевы брытанскай. Перад яе візітам заўсёды ўсё падчысцяць і падфарбуюць і дыванамі засцеляць дарогу.

Ну, скажыце, людзі доб-

рыя, што яму можна было адказаць.

Вось і ўсё пра маё падарожжа на родную Беларусь. Мой дваццацігадовы сон явай стаўся. Часам нават самому здаецца, што гэта ўсё прыснілася і я васьмь-восьмь прагнуў ад гэтага мілага сну. Але калі вазьму альбом з фатаграфіямі ды пагляджу на здымкі ў вёсцы з маткаю і сёстрамі, у Мінску з сябрамі і сваякамі, тады пераконваюся, што гэта было, што гэта здарылася са мною, сёння найшчаслівейшым чалавекам на свеце.

Адно хацеў бы я пажадаць вам, мае землякі на чужыне, калі ў каго ёсць магчымасць з'ездзіць на Радзіму, адведзець родных, падыхаць нашым чыстым паветрам, не вагайцеся, едзьце, паглядзіце самі, як квітнее Беларусь, як развіваецца яе індустрыя, як багацеюць нашы людзі.

А тых, хто яшчэ не піша родным пісьмаў, і не дае матачы сваёй спаць снакойна, прашу — пішыце! Вы многае даведаецеся з лістоў з Радзімы.

ВАС ШУКАЮЦЬ І ЧАКАЮЦЬ СВАЯКІ

Ганна Адамаўна ДУБОУ-СКАЯ-МІРОНЕНКА, якая жыве ў горадзе Салігорску, вуліца Будаўнікоў, 36, кв. 1, шукае бацьку Дубоўскага Адама Андрэевіча.

Дубоўскі

ДЛЯ ЗАХОДНЯЙ ЕУРОПЫ

Слухайце штодзённа нашы радыёперадачы па сярэднеўрапейскаму часу з сярэдняй хвалі 227 метраў (ці 1322 кілагерцаў); з 6 да 7 гадзін, з 16.00 да 17.00 і з 21.00 да 21.30; на каротнай хвалі 30,83 метра (ці 9730 кілагерцаў) з 6 да 7 гадзін. Па нядзелях — на хвалях 30,83 метра і 227 метраў з 8 да 9 гадзін і з 10 да 13 гадзін.

НА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ

Па серадах — ад 22 гадзін 30 мінут па сярэднеўрапейскаму зівому часу на хвалі 50,51 метра (ці 5490 кілагерцаў) і на хвалі 31,48 метра (ці 9530 кілагерцаў); па нядзелях — ад 8 гадзін раніцы па сярэднеўрапейскаму зівому часу на хвалях 30,83 і 227 метраў.

ДЛЯ ЗША І КАНАДЫ

Слухайце штодзённа нашы радыёперадачы па нью-йоркскому часу з 19.30 да 20.30 на хвалях: 31,04 метра (ці 9665 кілагерцаў), 31,23 метра (ці 9605 кілагерцаў), 41,15 метра (ці 7290 кілагерцаў).

НА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ

Па суботах — ад 20 гадзін да 20 гадзін 30 мінут па нью-йоркскому часу на кароткіх хвалях: 31,04 метра (ці 9665 кілагерцаў), 31,23 метра (ці 9605 кілагерцаў), 41,15 метра (ці 7290 кілагерцаў).

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

НАШ АДРАС:

Мінск, Ленінскі праспект, 77. Дом друку. Рэдакцыя газеты «Голас Радзімы».

«Карычневая кніга»
на судзейскім стале
Савецкі прадстаўнік
прыбыў у Кобленц
Працэс над гітлераўскімі
зачыніцямі працягваецца

Пасля перапынку ў Кобленцы аднавіўся працэс над «органам Хойзерам і іншымі эстапаўскімі катамі», якія рудавалі ў час вайны на купіраванай тэрыторыі Беларусі. У ходзе судовага разбору наступіў новы этап. У Кобленц прыбыў савецкі прафесар, доктар юрыдычных навук Н. С. Аляксееў. Ён прадставіў суду шматлікія дакументы, якія цалкам выкрываюць абвінавачваемых і многіх саўдзельнікаў фашысцкіх зверстваў у Беларусі. Пракуратура і суд трымалі канкрэтны матэрыял, неабходны для выкрыцця злачынстваў і адказных за іх здзяйсненне асоб.

На стале перад старшынёй суда — вялікі том фотакопій дакументаў у карычневых пераплёце — загады па гэтаму ў Мінску, у якіх выкладаліся планы аперацый на масавую знішчэнню і вызначаліся «участкі», дзе абвінавачваемыя і іншыя гестапаўцы, якія цяпер гуляць на волі, праводзілі гэтыя аперацыі. Дакументы, прадстаўлены Савецкім Сюзам, прымусілі суд паўтараць допыт многіх «сведкаў» выклікаць для дачы пакаранняў рад асоб, якія ўхіляліся да гэтага часу.

У ходзе судовых пасяджэнняў апошніх дзён, у час якіх разбор адбываецца на падставе дакументаў «карычневая кніга», цалкам выкрыты ў зробленых масавых расправах у Слуцку не толькі каты, якія сядзяць на лаве падсудных. Нягледзячы на ўпартае ўмоўчванне, адмаўленне і хлусню «сведкаў», якія яўна дагаварыліся паміж сабой, даказана таксама прама прыналежнасць да масавых расстрэлаў мірных жыхароў такіх былых членаў гестапаўскіх «эзекуцыйных каманд», як Рэксхойзер, Віхерт, Хорнер, Кронер, Мюлер, Юнкер, Бургер і іншыя. Перад судом пастаўлена патрабаванне аб выкліку для допыту статс-сакратара бонскага міністэрства па справах эканамічнага супрацоўніцтва Вяялона, які быў у час вайны адным з кіраўнікоў гітлераўскай адміністрацыі для акупіраваных усходніх тэрыторый і нёс, як паказваюць найўныя дакументы, прамую адказнасць за злачынствы, якія разглядаюцца судом у Кобленцы.

Валодаючы цяпер неабходнымі дакументамі, пракуратура і суд маюць рэальную магчымасць выявіць усю карціну жахлівых распраў гітлераўцаў у Беларусі, вызначыць у поўнай меры адказнасць кожнага з абвінавачваемых і многіх іншых удзельнікаў масавых злачынстваў. Справа цалкам за судом.

Е. ГРЫГОР'ЕЎ.

г. Кобленц.

КАРЫСНЫЯ КАНТАКТЫ

ЛОНДАН. Уладальнік буйнога газетнага аб'яднання «Томсан ньюспейперс лімітэд» Рой Томсан наладзіў прыём, прысвечаны нядаўняй паездцы вялікай групы вядомых прамыслоўцаў, фіналістаў і журналістаў Англіі ў Маскву.



Без слоў.

— Гэты конь раней служыў у цырку.

